

អង្គការសមាជិកសភាអាស៊ាន (APHR) និងសហភាពអន្តរសភា (IPU) ទាមទារឱ្យរបបក្នុងពេញឈប់ធ្វើទុក្ខបុកម្នេញលើបក្សប្រឆាំង

លោក ឆាល សាន់ទីយ៉ាហ្គោ (Charles Santiago) សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាធិបតេយ្យសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន។ Screenshot

ដោយ មួង ណារ៉េត RFA 2019-05-11

អង្គការសមាជិកសភាអាស៊ានដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស ហៅកាត់ថា (APHR) ជំរុញឱ្យរបបលោក ហ៊ុន សែន បញ្ឈប់ការកំណត់ មុខសញ្ញា និងការវាយប្រហារលើសមាជិកគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ។ អង្គការអន្តរជាតិមួយនេះក៏បានស្នើឱ្យមានការ ស៊ើបអង្កេតជាបន្ទាន់ ចំពោះករណីស្លាប់អតីតមន្ត្រីបក្សប្រឆាំងម្នាក់នៅក្នុងពន្ធនាគារផងដែរ។ របបក្រុងភ្នំពេញថា នេះ គ្រាន់តែជាការលើកឡើងរបស់មនុស្សមួយក្រុមដែលស្ថិតក្រៅក្របខ័ណ្ឌអាស៊ានប៉ុណ្ណោះ ហើយវានឹងមិនមានឥទ្ធិពលអ្វី ឡើយលើរបបនេះឡើយ។

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាលអង្គការសមាជិកសភាអាស៊ានដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស លោក ឆាល សាន់ទីយ៉ាហ្គោ (Charles Santiago) ថ្ងៃដំបូង អាជ្ញាធររបបក្រុងភ្នំពេញនៅតែបន្តប្រើប្រាស់យុទ្ធសាស្ត្រជាច្រើន ដើម្បីកំណត់គោលដៅវាយប្រហារ ក្រុមអ្នកគាំទ្រគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ។ យុទ្ធសាស្ត្រទាំងនោះ មានជាអាទិ៍ ការចាប់ឃុំខ្លួនតាមទំនើងចិត្ត និង ការចោទប្រកាន់បែបប្រឌិតក្នុងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌជាដើម។

សមាជិកសភាម៉ាឡេស៊ីរូបនេះ អះអាងថា ការវាយប្រហារឥតស្រាកស្រាន្តលើគណបក្សប្រឆាំង បង្ហាញថា របបលោក ហ៊ុន សែន គ្មានចំណាប់អារម្មណ៍ទៅលើរឿងកិច្ចសន្ទនាស្ងប់ល្អនោះឡើយ ក៏ប៉ុន្តែ របបនេះខ្មោចខ្មួលតែទៅលើរឿង ពង្រឹងការ គ្រប់គ្រងអំណាចប៉ុណ្ណោះ។ លោកទាមទារឱ្យមានការបញ្ឈប់ជាបន្ទាន់នូវការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញទាំងឡាយលើ គណបក្សប្រឆាំង ដែលកំពុងរីករាលដាលពេញប្រទេសកម្ពុជា។

លោក ឆាល សាន់ទីយ៉ាហ្គោ (Charles Santiago) លើកឡើងបែបនេះនៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់អង្គការសមាជិក សភាអាស៊ាន ដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស (APHR) នៅថ្ងៃទី១០ ឧសភា។ សេចក្តីថ្លែងការណ៍នេះ ធ្វើឡើងបន្ទាប់ពីមួយរយៈពេល ចុងក្រោយនេះ អាជ្ញាធររបបលោក ហ៊ុន សែន បានចាត់ការដោយឥតបង្គំដៃទៅលើថ្នាក់ដឹកនាំ មន្ត្រី និងសកម្មជនបក្ស ប្រឆាំងនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ បើទោះបីជាបែបនេះបានរំលាយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិចោល តាំងពីចុងឆ្នាំ២០១៧ រួចមក ហើយក្តី។

អង្គការសមាជិកសភាអាស៊ានដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស កត់សម្គាល់ថា ចាប់តាំងពីពេលដែលប្រធានស្តីទីគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ លោក សម រង្ស៊ី បានប្រកាសអំពីគម្រោងវិលចូលស្រុកវិញនោះ របបក្រុងភ្នំពេញបានបង្កើនការវាយប្រហារបន្តបន្ទាប់ នយោបាយកាន់តែខ្លាំង។ ចំណាត់ការទាំងនោះ មានដូចជា ការយាយី ការចាប់ខ្លួនដោយមិនស្របច្បាប់ ការវាយប្រហារ លើរូបរាងកាយ ហើយថែមទាំងមានករណីធ្វើទារុណកម្ម និងឃាតកម្មទៀតផង ដែលរឿងរ៉ាវទាំងនេះបានកើតឡើង ស្របពេលលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានបង្ហាញជាសាធារណៈអំពីបំណង “វាយកម្ទេច” គណបក្សប្រឆាំង។

ហេតុការណ៍ទាំងនោះរួមមាន ករណីលោក ទិត រ៉ែន កូនសកម្មជនបក្សប្រឆាំងនៅខេត្តកំពង់ចាម ដែលត្រូវបានសង្ស័យថា ស្លាប់ដោយសារអំពើទារុណកម្ម ក្នុងពន្ធនាគារខេត្តកំពង់ចាម។ អាជ្ញាធរបានអះអាងថា បុរសម្នាក់នេះបានដួលស្លាប់ក្នុង បន្ទប់ទឹកពន្ធនាគារ ដោយសារការញៀនស្រា ក៏ប៉ុន្តែក្រុមគ្រួសារបានបញ្ជាក់ថា សាកសពរបស់លោក ទិត រ៉ែន មានស្នាម ជាំពេញខ្លួន និងស្នាមវាយបាក់កញ្ជឹងក ដែលបង្ហាញពីការធ្វើទារុណកម្មយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរមុនពេលស្លាប់។

អង្គការសមាជិកសភាអាស៊ានដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស អំពាវនាវឱ្យអាជ្ញាធរកម្ពុជាបើកការស៊ើបអង្កេតដោយឯករាជ្យ និងមិន លម្អៀង ជាបន្ទាន់ ជុំវិញមរណភាពរបស់លោក ទិត រ៉ែន នេះ ព្រោះករណីនេះកើតឡើងនៅក្នុងបរិបទនៃការរីករាលដាល អំពើវាយប្រហារបែបនយោបាយ និងការតាមយាយីក្រុមអ្នកគាំទ្របក្សប្រឆាំង។

ក្រៅពីករណីលោក ទិត រ៉ែន ថ្នាក់ដឹកនាំចលនាស្ត្រីរបស់បក្សប្រឆាំងពីរនាក់នៅរាជធានីភ្នំពេញ ក៏បានរងនូវការ គំរាមកំហែង និងការលបវាយប្រហារពីក្រុមជនមិនស្គាល់មុខផងដែរ។

អង្គការសមាជិកសភាអាស៊ានដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស កត់សម្គាល់ទៀតថា អាជ្ញាធរបក្រុងភ្នំពេញក៏បានប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ តុលាការតាមយាយីក្រុមអ្នកប្រឆាំងផងដែរ។ តុលាការក្រុងភ្នំពេញបានចេញដីកាចាប់ខ្លួនថ្នាក់ដឹកនាំគណបក្សសង្គ្រោះ

ជាតិ ជួប ពីបទរួមគំនិតក្បត់ និងញុះញង់ឱ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋជាអាទិ៍ ខណៈពួកគេកំពុងរស់នៅនិរទេសខ្លួននៅក្រៅប្រទេស ដើម្បីគេចចេញពីការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញពីសំណាក់របបក្រុងភ្នំពេញ។ ចំណែកតុលាការខេត្តបាត់ដំបងវិញ បានកោះហៅមន្ត្រីបក្សប្រឆាំងចំនួន ២៦នាក់ ឱ្យចូលខ្លួនឆ្លើយបំភ្លឺជាបន្តបន្ទាប់ ដោយសង្ស័យថា ពួកគេបានបំពានសាលដីកាតុលាការកំពូលរឿងរំលាយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ស្របពេលដែលអ្នកគាំទ្របក្សប្រឆាំងមួយរូបទៀត គឺលោក គង់ ម៉ាស កំពុងជាប់ឃុំក្នុងពន្ធនាគារ ក្រោយពេលបង្ហោះសារលើហ្វេសប៊ុក (Facebook) រឿងអីរ៉ុបសម្រេចយកពន្ធលើអង្គរកម្ពុជា។

លោក ឆាល សាន់ទីយ៉ាហ្គោ ថ្ងៃដំបូងថា សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌក្នុងក្លាយទាំងអស់នេះ បូករួមទាំងសំដីច្រឡោងខាមរបស់លោក ហ៊ិន សែន និងមន្ត្រីត្រាក់ត្រាភ្នំក្នុងជួរកងទ័ពផងនោះ គឺបង្កប់នូវចេតនាបង្កការភ័យខ្លាចកាន់តែខ្លាំង។ អ្នកច្បាប់អន្តរជាតិរូបនេះ ទាមទារឱ្យរបបលោក ហ៊ិន សែន ទម្លាក់ចោលបទចោទប្រកាន់ទាំងឡាយដែលមានចរិតនយោបាយប្រឆាំងនឹងអ្នករិះគន់ខ្លួន ហើយជំនួសមកវិញ ដោយការនាំខ្លួនជនទាំងឡាយណាដែលវាយប្រហារលើសកម្មជនបក្សប្រឆាំង ឱ្យមកទទួលខុសត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់។

អ្នកនាំពាក្យរបបក្រុងភ្នំពេញ លោក ផៃ ស៊ីផាន អះអាងថា សេចក្តីថ្លែងការណ៍នេះ មិនមានឥទ្ធិពលអ្វីលើកម្ពុជាឡើយ ព្រោះមិនស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌអាស៊ាន។ លោកជំរុញឱ្យសមាជិកសភាអាស៊ានគិតគូរពីបញ្ហាស្រុកទេសរបស់ខ្លួនវិញ ប្រសើរជាងចំណាយពេលជ្រៀតជ្រែកចូលបញ្ហាផ្ទៃក្នុងរបស់កម្ពុជា៖ «គាត់គួរតែស្វែងរកថាមពលក្នុងកិច្ចដោះស្រាយប្រទេសគាត់ទៅ សមជាង ពីព្រោះប្រទេសគាត់កំពុងជួបការវាយប្រហារអំពីការរំលោភសិទ្ធិច្រើនណាស់ ដែលគួរគាត់ចំណាយពេល។ មិនគួរគាត់យកពេល មកធ្វើជាឧបករណ៍នយោបាយប្រឆាំងនឹងផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជានោះទេ»។

ទោះជាយ៉ាងណា ការលើកឡើងរបស់អ្នកនាំពាក្យរបបក្រុងភ្នំពេញនេះ ហាក់មិនឆ្លុះបញ្ចាំងពីការពិតនោះឡើយ ព្រោះមិនមែនមានតែអង្គការសមាជិកសភាអាស៊ានដើម្បីសិទ្ធិមនុស្សមួយទេ ដែលចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍បែបនេះ។ កន្លងមកទាំងអង្គការក្នុងស្រុក និងអង្គការអន្តរជាតិជាច្រើន បូករួមទាំងក្រុមប្រទេសប្រជាធិបតេយ្យដឹកមុខដោយសហរដ្ឋអាមេរិក និងសហភាពអឺរ៉ុប ហើយក៏រួមមានអង្គការសហប្រជាជាតិផងដែរ សុទ្ធសឹងតែបានស្នើឱ្យរបបក្រុងភ្នំពេញ ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងវិញនូវស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្ស និងប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា។ ក៏ប៉ុន្តែ ចាប់តាំងពីបង្កើតរបបឯកបក្សបានដោយជោគជ័យរួចមក របបលោក ហ៊ិន សែន មិនបានប្រឹងប្រែងស្តារស្ថានភាពណាទាំងនេះឡើយ ផ្ទុយទៅវិញមានតែបង្កើនការវាយប្រហារដោយឥតឈប់ឈរលើក្រុមអ្នកប្រឆាំង និងសំឡេងឯករាជ្យថែមទៀត។

នាយករងទទួលបន្ទុកផ្នែកឃ្នាំមើលសិទ្ធិមនុស្សនៃអង្គការ លីកាដូ (LICADHO) លោក អំ សំអាត យល់ឃើញថា សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់អង្គការសមាជិកសភាអាស៊ានដើម្បីសិទ្ធិមនុស្សនេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីស្ថានភាពពិតប្រាកដនៅកម្ពុជា ហើយក៏ស្របទៅនឹងការលើកឡើងរបស់អ្នករាយការណ៍ពិសេសអង្គការសហប្រជាជាតិផងដែរ។ លោកជំរុញឱ្យរដ្ឋាភិបាលកែលម្អចំណុចខ្លះខាតទាំងឡាយជុំវិញរឿងសិទ្ធិមនុស្ស និងប្រជាធិបតេយ្យ ដើម្បីស្តារមុខមាត់របស់ខ្លួននៅលើ

ឆាកអន្តរជាតិ៖ «បើប្រទេសកម្ពុជាយើងនៅតែទាត់ចោល និងបដិសេធដោយមិនមានសម្ពាធហេតុផលគ្រប់គ្រាន់ទៅលើ របាយការណ៍ដែលគេបានចេញទាំងអស់ហ្នឹង អាហ្នឹងគឺធ្វើឱ្យកម្ពុជាយើងអត់បានរីកលូតលាស់ទៅមុខខាងវិស័យ សិទ្ធិមនុស្ស និងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យហ្នឹងទេ»។

សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់អង្គការសមាជិកសភាអាស៊ានដើម្បីសិទ្ធិមនុស្ស ធ្វើឱ្យមួយថ្ងៃក្រោយដែល អ្នករាយការណ៍ ពិសេសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិផ្នែកសិទ្ធិមនុស្ស អ្នកស្រី រ៉ូណា ស្ទីត បានស្នើឱ្យរដ្ឋាភិបាលដោះលែង លោក កឹម សុខា និងទម្លាក់ចោលការចោទប្រកាន់ប្រឆាំង លោក កឹម សុខា ប្រធានគណបក្សសង្គ្រោះជាតិជាបន្ទាន់។ អ្នកស្រី រ៉ូណា ស្ទីត ក៏បានម្តុំចំពោះការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញលើសមាជិកគណបក្សសង្គ្រោះជាតិជាបន្តបន្ទាប់បែបនេះ។ អ្នកស្រីអះអាងថា អ្នកស្រីបានដឹងហើយ អំពីចំណាត់ការរបស់អាជ្ញាធរទៅលើសមាជិក និងមន្ត្រីជាប់ឆ្នោតរបស់គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ រាប់សិបនាក់នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ រួមទាំងករណីកោះហៅមន្ត្រីបក្សនេះជាង ២០នាក់ នៅខេត្តបាត់ដំបងផងដែរ។ អ្នកស្រី សង្កត់ធ្ងន់ថា ចំណាត់ការបែបនេះ មិនអាចនាំទៅរកការពង្រឹងសិទ្ធិនយោបាយ និងលំហប្រជាធិបតេយ្យ ដូចអ្វីដែលរបប លោក ហ៊ុន សែន បានអះអាងនោះឡើយ។

ទន្ទឹមគ្នានេះដែរ សហភាពអន្តរសភា (IPU) នៅតែព្រួយបារម្ភ ចំពោះការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ដែលនៅតែបន្តកើតមានលើ សមាជិកសភារបស់គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ជាពិសេស ពាក់ព័ន្ធនឹងការឃុំខ្លួនលោក កឹម សុខា ប្រធានគណបក្ស សង្គ្រោះជាតិ និងប្រធានស្តីទីរបស់គណបក្សនេះ គឺលោក សម រង្ស៊ី ដែលនៅនិរទេសខ្លួនឯកក្រៅប្រទេស។

ស្ថាប័នសហភាពអន្តរសភា (IPU) នេះ បានស្នើឱ្យអាជ្ញាធររបបលោក ហ៊ុន សែន គោរពសិទ្ធិរបស់តំណាងរាស្ត្របក្ស ប្រឆាំងទាំងនោះ និងស្នើឱ្យអនុញ្ញាតឱ្យមន្ត្រីសហភាពអន្តរសភា អាចចូលជួបសួរសុខទុក្ខលោក កឹម សុខា ដែលកំពុង ជាប់ឃុំនៅក្នុងផ្ទះ។

សាររបស់សហភាពអន្តរសភានេះ ធ្វើឡើងតាមបណ្តាញសង្គម Twitter របស់ស្ថាប័ននេះ កាលពីថ្ងៃទី៩ ខែឧសភា គឺនៅចំ ថ្ងៃបញ្ចប់ នៃបេសកកម្មត្រួតពិនិត្យស្ថានភាពរំលោភសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា របស់អ្នកស្រី រ៉ូណា ស្ទីត ដែលរកឃើញ ស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្ស នៅតែអាក្រក់នៅកម្ពុជា។ ចៅក្រមស៊ើបសួរ នៃរបបក្រុងភ្នំពេញ មិនអនុញ្ញាតឱ្យលោក កឹម សុខា ជួបជាមួយមនុស្សផងទាំងពួង លើកលែងតែសមាជិកគ្រួសារ និងមេធាវីគាត់ប៉ុណ្ណោះ។